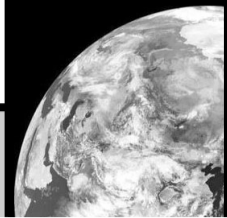

BRICE LALONDE

XAVIER GARCIA:
LES MEVES CONVERSES ECOLOGISTES

Brice LALONDE

Pioner de l'ecologia política a França

Brice Lalonde (París, 1946), periodista, escriptor, fundador a França del moviment internacional Amics de la Terra, candidat pels Verds francesos a les eleccions presidencials de 1981 i, posteriorment –amb el Govern Mitterrand–, secretari d'Estat i ministre de Medi Ambient, va tenir un cert predicament a Europa, els anys setanta i vuitanta del segle passat. Navegant combatent, amb Greenpeace a Mururoa el 1972, contra les explosions nuclears que l'exèrcit del seu país efectuava als atols del Pacífic; impulsor, el 1974, de l'agrònom francès René Dumont com a primer candidat ecologista a les presidencials, i autor de diversos llibres, entre els quals *Quand vous voudrez* (Pauvert, 1978), la seva obra, teòrica i militant, a pesar de les divisions posteriors del moviment, és reconeguda pionera en l'assentament de l'ecologia com a consciència i praxi política renovadores.

El maig de 1981, el meu diari, l'*Avui*, em va facturar cap a París per cobrir la informació de les eleccions presidencials a França, aquelles que havien de decapitar Valéry Giscard d'Estaing –l'home que, després de De Gaulle més havia impulsat l'energia nuclear al país– i que havien de glorificar François Mitterrand, sota el qual, i a pesar del socialisme i de les bones paraules, l'Estat que presidia continuava endavant amb la «*force de frappe*». El moment, doncs, era apassionant, com ho seria uns mesos després, l'octubre de 1982, quan el socialisme espanyol, amb el «*cam-bio*», va arribar al poder. Què hem de dir, de tot plegat, que no s'hagi dit ja?

Tornar a París era estimulante: em recordava la llarga estada efectuada el 1974 i la més breu de 1976 quan, amb el suport dels amics de les Edicions Catalanes de París (Quico Vila-Abadal, Romà Planas i Lluís M. de Puig) vaig tenir ocasió d'acostar-me a Saint Martin-le-Beau a conèixer el futur president Tarradellas, que ja començava a estar tip de pesar figures al voltant de les vinyes de la dolça regió de la Turenna. Tornar a la capital francesa era com retornar a casa: les amples avingudes, els silenciosos carrerets i places, les velletes, com nines, amb les seves gavardines i el «*para-pluie*», els infinits museus, les galeries d'art i els cafès, aquells cafès d'on no em mouria mai i on el 1974, Gualoise rere Gualoise, fullejava àvidament *Le Monde* per veure si el Caudillo la petava d'una vegada.

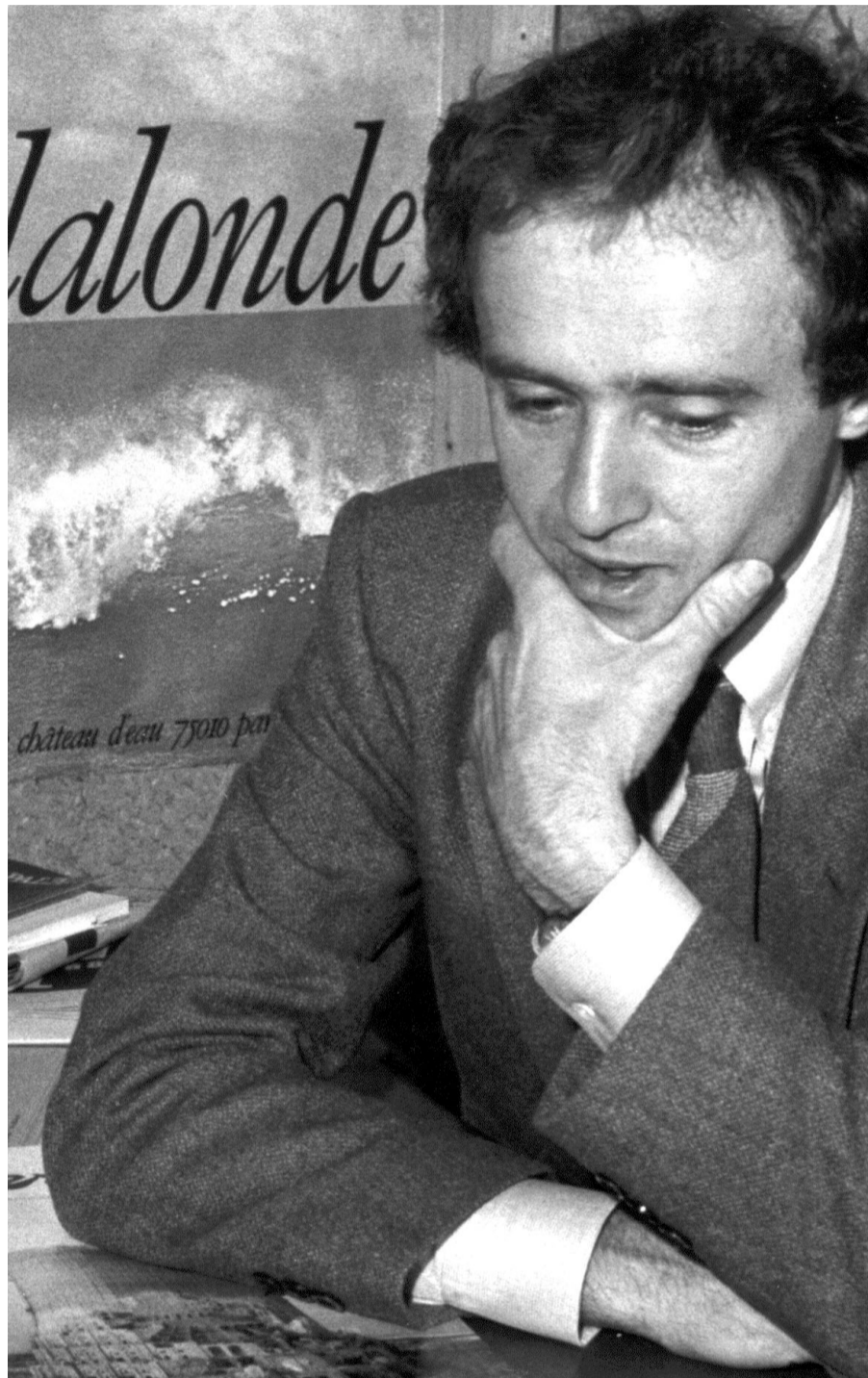
Amb aquests antecedents penals tornava al meu adorat París, disposat a fer-me càrrec de com estava el pati polític. Vaig haver d'assistir, com és de suposar, a les rodes de premsa –multitudinàries i versallesques– que efectuaven els màxims dirigents o portaveus de la

La irrupció del plantejament ecològic va significar un pol d'atracció ideològic i d'estil de vida per a molta gent.

«*gauche*» o de la «*droite*», i fins de l'extrema «*droite*», perquè encara recordo –en companyia de la nostra corresponsal a París, Gemma Piñana– l'efecte que em produí assistir a un gran míting (potser deu o quinze mil persones) que va fer Jean-Marie Le Pen, que deambulava sol per l'escenari, com un possés, proferint tota mena d'andanades contra la «permissivitat democràtica» del sistema polític en curs.

EL 1971: AMICS DE LA TERRA

Com que ja sabia que aquell no era el meu lloc, vaig adreçar-me a escoltar què deien «els meus», aquells Verds francesos que, sense deixar les barricades, havien gosat unificar criteris i llançar-se a l'arena electoral, a competir amb els taurons de la política de l'Estat i les finances. A França, ja feia deu anys que la cosa i la causa ecologista anava en dansa. Amb el Maig del 68 com a aperitiu d'un jovent que pujava enmig d'una societat que només creixia en diners i comoditats, la irrupció del plantejament ecològic –l'any 1971 amb els Amis de la Terre, que s'havien fundat dos anys abans a Califòrnia– va significar, certament, un pol d'atracció ideològic i d'estil de vida per a

FOTOS → MARIA-ROSA FLOTATS

molta gent que abans tan sols havia dipositat les esperances de redempció en les estructures dels partits habituals, els «centrats» i aquells que, des de les perifèries extremistes (protagonistes del cèlebre Maig parisenc), volien canviar radicalment les coses, sense encertar sovint el millor camí per fer-ho.

El cap de fila d'aquells Amics de la Terra, que s'anaren estenent pertot França, era Brice Lalonde, que es veu que s'emparà bé dels textos que sortien dels pares fundadors californians dels Friends of the Earth, a fi d'encarar i afrontar els problemes derivats del nou creixement econòmic i tecnològic de la postguerra: la nuclearització dels territoris, particularment intensa a l'Estat francès, la militarització social (proves nuclears al Pacífic, extensió del camp militar de Larzac, etc.), la urbanització galopant dels espais rurals i les congestions urbanes. En aquells anys setanta, Brice Lalonde, amb vint-i-pocs anys, es forjà un pensament propi enmig de les turbulències de l'època (guerra del Vietnam, extensió del fet nuclear, contaminacions químiques industrials, lluites desesperades de Greenpeace per salvar rius, mars i persones, en les quals Lalonde participà, etc.), i de tot el viscut i pensat en sortí un

llibre –escrit amb Dominique Simonet–, titulat *Quand vous voudrez*, és a dir, i en català d'estar per casa, «quan us doni el gust i la gana», en el sentit d'expressar al conjunt de la societat que només nosaltres, llavors i ara víctimes i còmplices del model social instaurat i mantingut per un poder superior, podem donar-li la volta, si és que finalment esdevenim conscients d'aquesta dependència servil.

La lectura de *Quand vous voudrez*, el 1978 o 1979, ens va donar pistes als qui, des de Catalunya, iniciàvem una aventura semblant, és a dir, en paraules del mateix Lalonde, que «el terme ecologia designa a la vegada una ciència, una cultura i un moviment social, i he tractat d'identificar aquests trets principals per mostrar com una combinació tan rica havia de desembocar en el fet polític».

«ORGULLÓS DE L'ECOLOGIA»

Com que, amb les eleccions franceses del maig de 1981, havia arribat aquell moment –després de l'intent inicial de 1974, amb René Dumont–, vaig anar a trobar aquell jove de 35 anys que gairebé es deia de tu amb Giscard o Mitterrand. Tenia l'oficina electoral a la rue Chateau